
Nuo TNA mirusiems vaikams
pirmomis valandomis teiktos
pagalbos analizė 2004 – 2006 m.

Doc. Virginija Žilinskaitė

2009 03 10

VAIKŲ MIRTINGUMO IR SUŽALOJIMŲ PRIEŽASČIŲ LIETUVOJE ANALIZĖ

MTVC, Vilnius 2007

Tikslas

- Išanalizuoti 1-17 metų vaikų mirtingumo nuo išorinių veiksnių struktūrą 2001-2006 m.
- Pagrindines jas sukėlusias priežastis.
- **Suteiktą pirmąją ir neatidėliotinę medicinos pagalbą, taikytą ambulatorinių ar stacionarių sveikatos priežiūros paslaugų apimtį ir kokybę.**
- Išsiaiškinti priemones, kurios leistų išvengti arba sumažinti vaikų mirtingumą dėl šių priežasčių.

Uždaviniai

- Vaikų mirtingumo statistinė analizė.
- Palyginimai su kitomis Europos šalimis.
- Nacionalinių teisės aktų analizė.
- **Pagalbos teikimas.**
- Rekomendacijos.

Pagalbos reikšmė mažinant mirčių skaičių

- **Pagalbos savalaikiškumas ir kokybė**
- **Išeičiai svarbiausia “auksinė pagalbos valanda”**

Vokietijos traumos registro duomenys 2006 m.

- Vaikų politraumos – 5% visų traumų
- Su transportu susijusios traumos – 69%
- Kas antras iš šių vaikų turėjo galvos traumą – 52%, sunkią galvos traumą – 36%
- Trachėjos intubacija ikihospitaliniame pagalbos teikimo periode (GKS $\leq$ 8):
  - suaugusieji 93%
  - vaikai 87%

Vokietijos traumos registro duomenys 2006 m.- mirštamumas

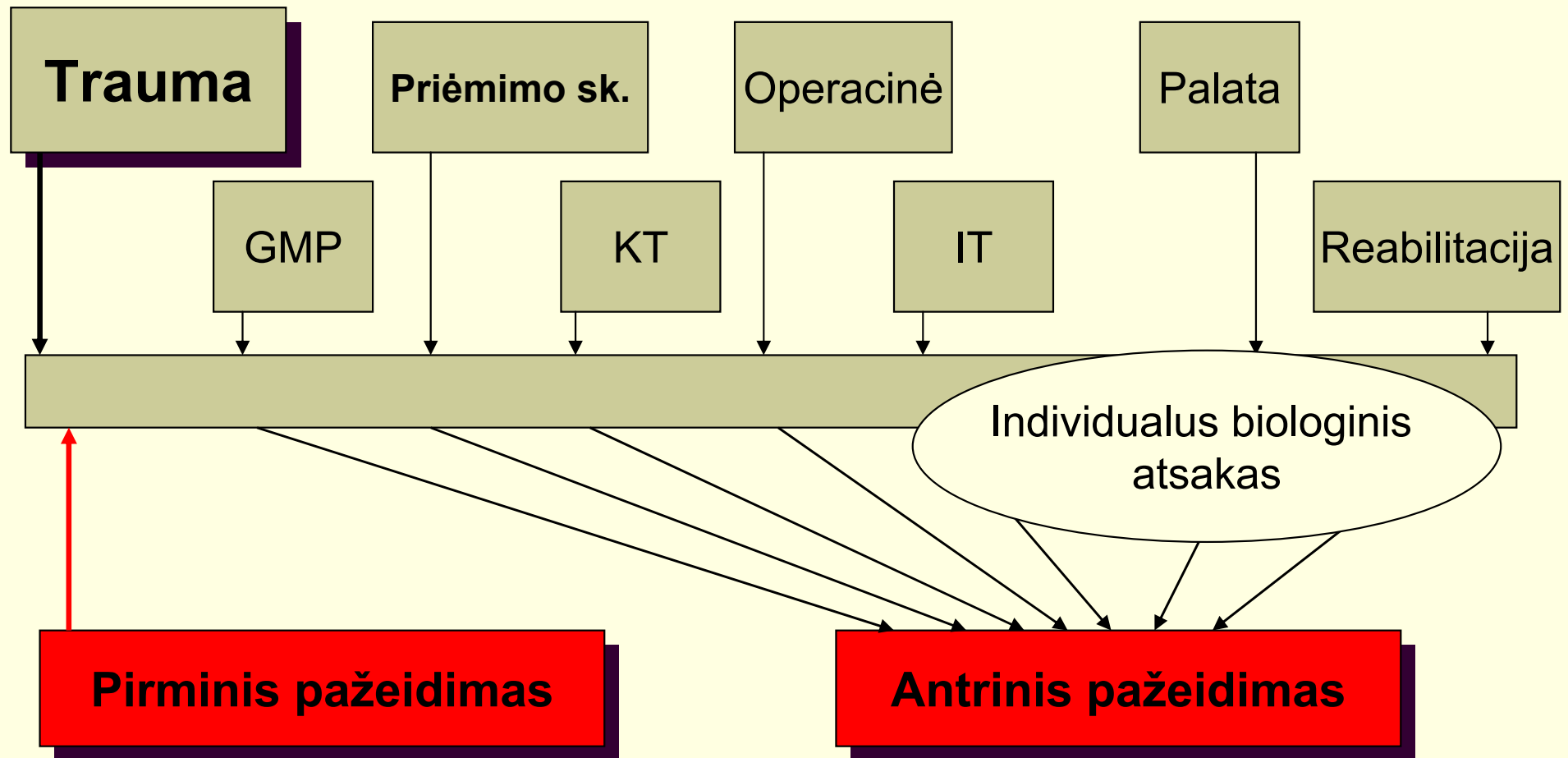
- Traumų mirštamumas ligoninėje – 10.8 %
  - Buvę transporto priemonėse 16,2%
  - Su galvos smegenų trauma 18,2%
  - Be galvos smegenų traumas 2,5%
  - 90% mirusiųjų turėjo galvos smegenų traumą
- Mirštamumas nuo politraumos (ISS $\geq$ 16) – 20%
  - Ligoninėje 10%
  - Neligoninėje 10%

Auksinė šoko pagalbos valanda

Kiek turime laiko: 72 ± 39 min.

Pagalbos grandinė

***Pagalbos tikslas –
sumažinti antrinį pažeidimą!***

Antrinio pažeidimo sumažinimo principai:

- **Įvertink visus gyvybei grėsmingus pažeidimus**
  - *Greitai įvertink būklę*
- **Gydyk pirmiausia kas žudo greičiausia**
  - *Pasirink teisingus gydymo prioritetus*
- **Nepadaryk papildomos žalos**
  - *Venk antrinio pažeidimo*
- **Nešvaistik laiko**
  - *Įvertink laiko praradimus*

Klaidos teikiant pagalbą

San Diego traumų registro duomenys 1992 m.

- 1032 klaidos (iš 22.577), kurios įtakojo 893 pacientų išeitį:
  - 53% priėmime, 26% operacinėje, 21% ITS
  - 6% mirčių galima buvo išvengti!
- Dažniausios klaidos:
  - nepastebėtas pilvo pažeidimas
    - 196 atv., 3 mirtys
  - per 24 val. nenustatyta diagnozė,
    - 114 atv., 6 mirtys
  - nepagrįstai uždelsta skubi operacija,
    - 97 atv., 2 mirtys

Pagalbos teikimo analizės sunkumai:

- Nėra vieningos įvykio aplinkybių ir čia teiktos pagalbos dokumentacijos (policija / GMP)
- Nėra GMP tarnybos vieningos objektyvios pagalbos apimtys registracijos ir saugojimo
- Ligoninėse mirusių vaikų skaičius yra nedidelis (13-17%)

Apklausoje dalyvavusios ligoninės

- Vilniaus universiteto vaikų ligoninė
- Kauno medicinos universiteto klinikos VRITS
- Klaipėdos vaikų ligoninė
- Šiaulių ligoninės VRITS
- Panevėžio ligoninės VRITS

Anketa

Pagalbos teikimas	Įvykio vieta	Transportavimas	Pirmas stacionaras	Galutinis stacionaras
Laikas po įvykio, trukmė				
Trachėjos intubacija				
Deguonies terapija				
Kaklo imobilizacija				
Skysčių infuzija				
Nuskausminimas				
Kas teikė pagalbą				

Lietuvos VRIT skyriuose nuo TNA mirę vaikai

Metai	Iš viso VRITS	Iš viso ligonėse	<i>Proc. VRITS</i>
2004	15	31	48,4
2005	14	24	58,3
2006	14	28	50,0
Iš viso	43	83	51,8

Lietuvos VRIT skyriuose nuo TNA mirę vaikai

Metai	Iš viso ligonėse	Iš viso Lietuvoje	<i>Proc.ligoninėse</i>
2004	31	184	16,8
2005	24	182	13,2
2006	28	174	16,1
Iš viso	83	540	15,4

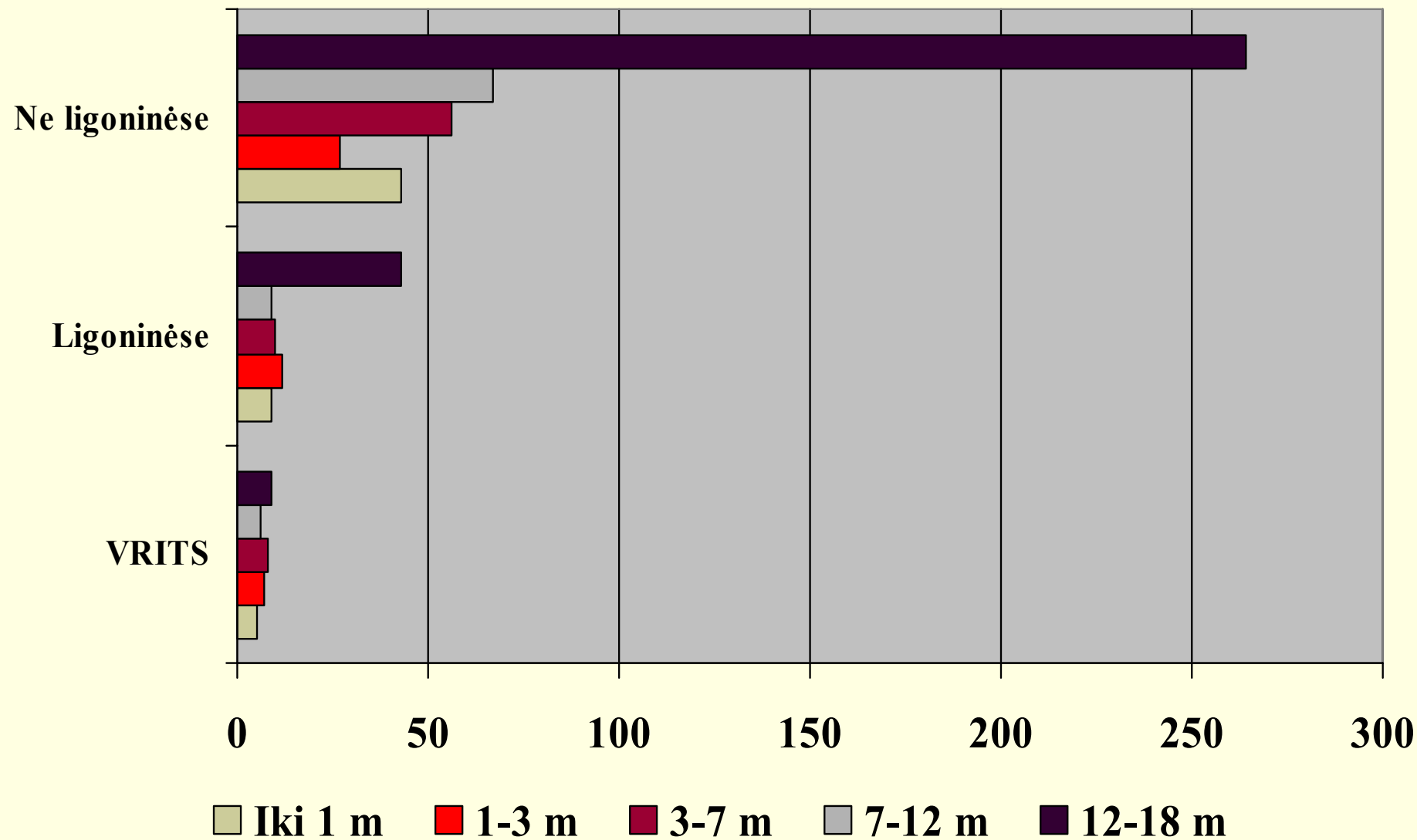
Vokietijos vaikų traumų registro duomenys

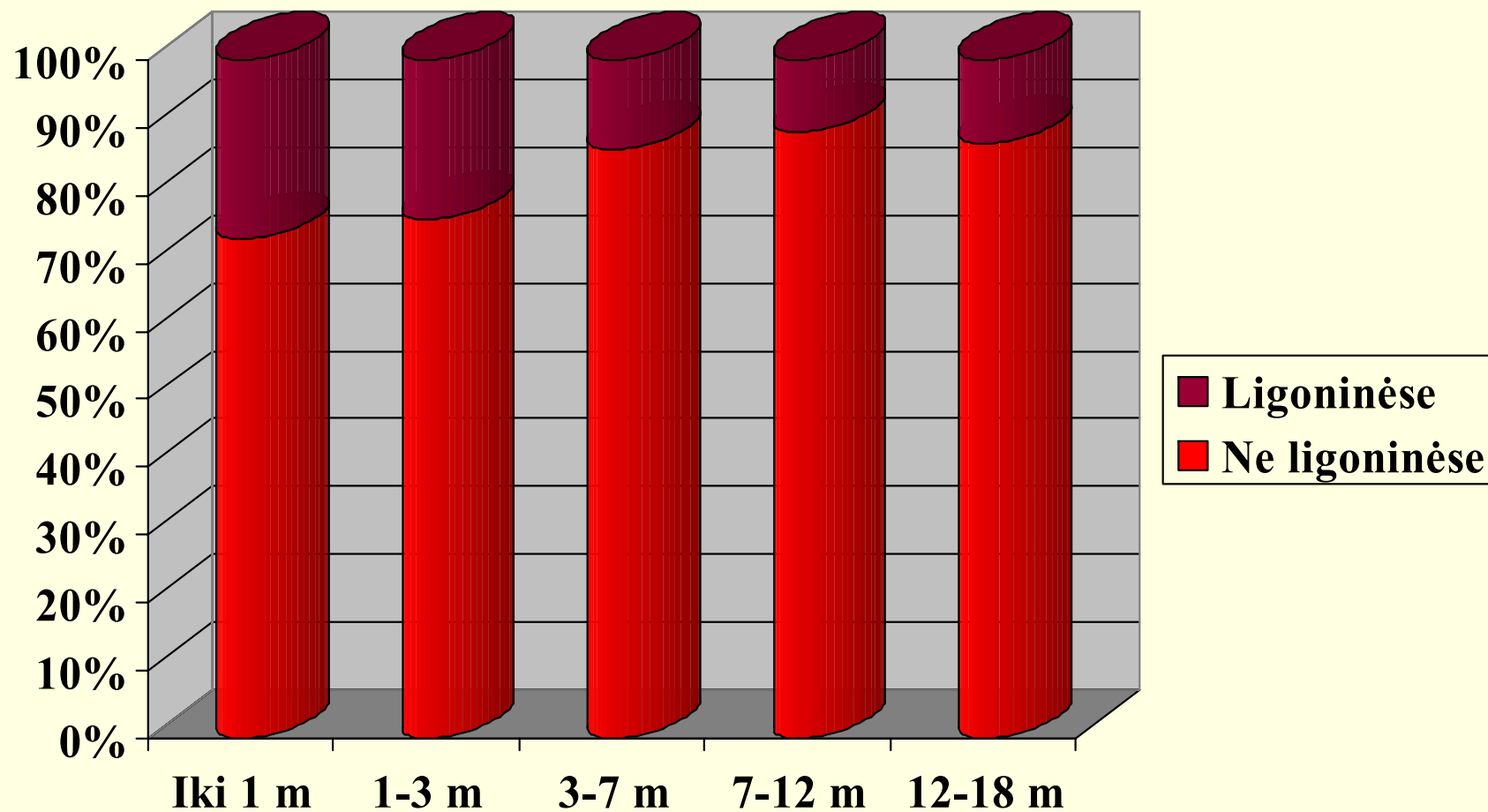
- Mirštamumas nuo politraumos – 20%
  - Ligoninėje 10 %
  - Ne ligoninėje 10 %

Bertil Bouillon
Geneva, 2007

Pasiskirstymas pagal vaikų amžių

Pasiskirstymas pagal vaikų amžių

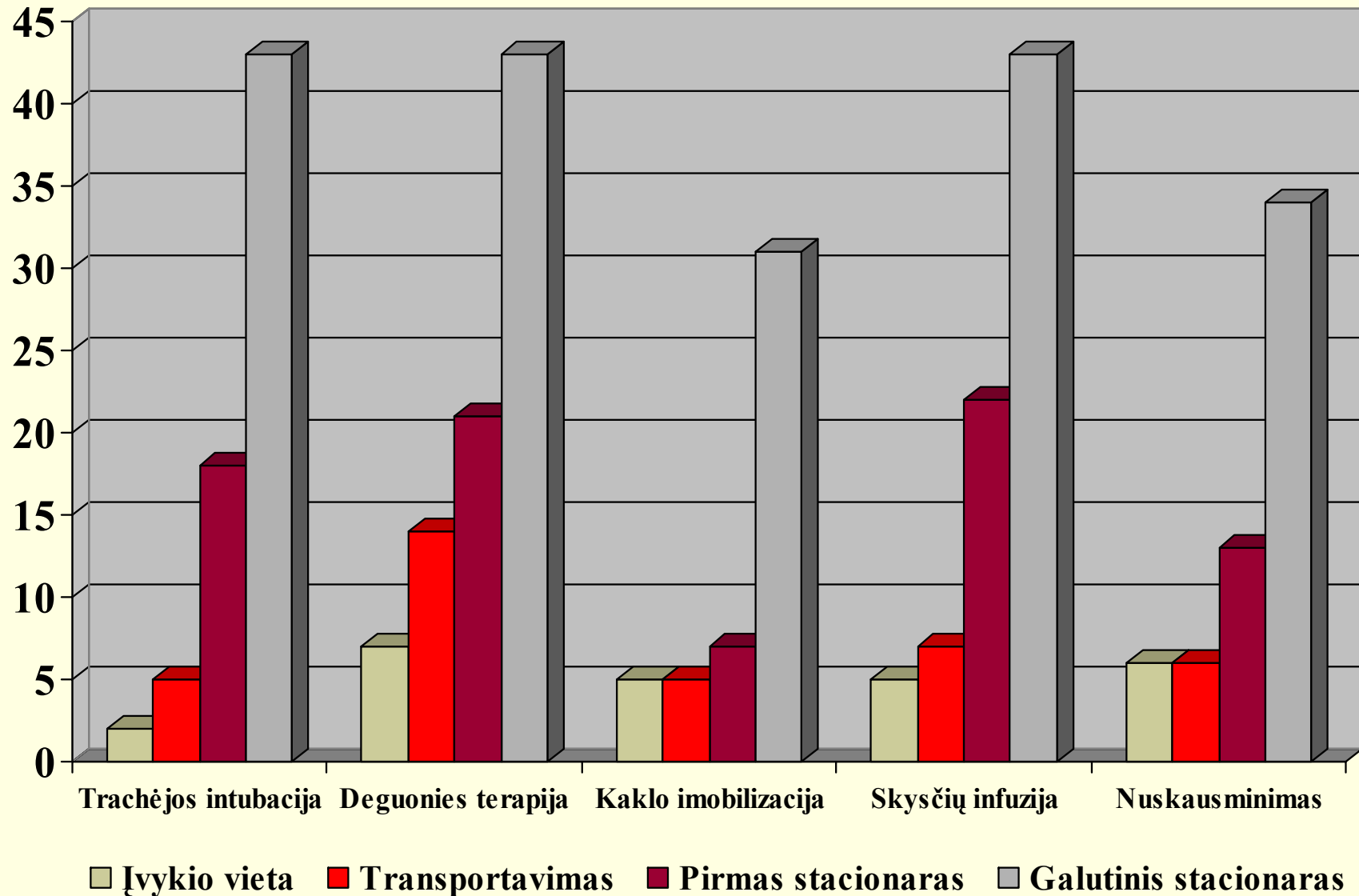

Ikihospitalinė pagalba

- Nepateko į ligoninę – duomenų nėra
- Mirė nespecializuotuose stacionaruose – duomenų nėra
- Mirė VRIT skyriuose – 30-40% duomenų nėra

Skubiosios pagalbos teikimas

Sugaištas laikas

Laikas	Įvykio vieta	Transportavimas
Nėra duomenų	32 (74%)	27 (63%)
< 15 min.	7	4
15-30 min.	1	5
30-45 min.	1	4
> 45 min.	2	3

Kas teikė pagalbą

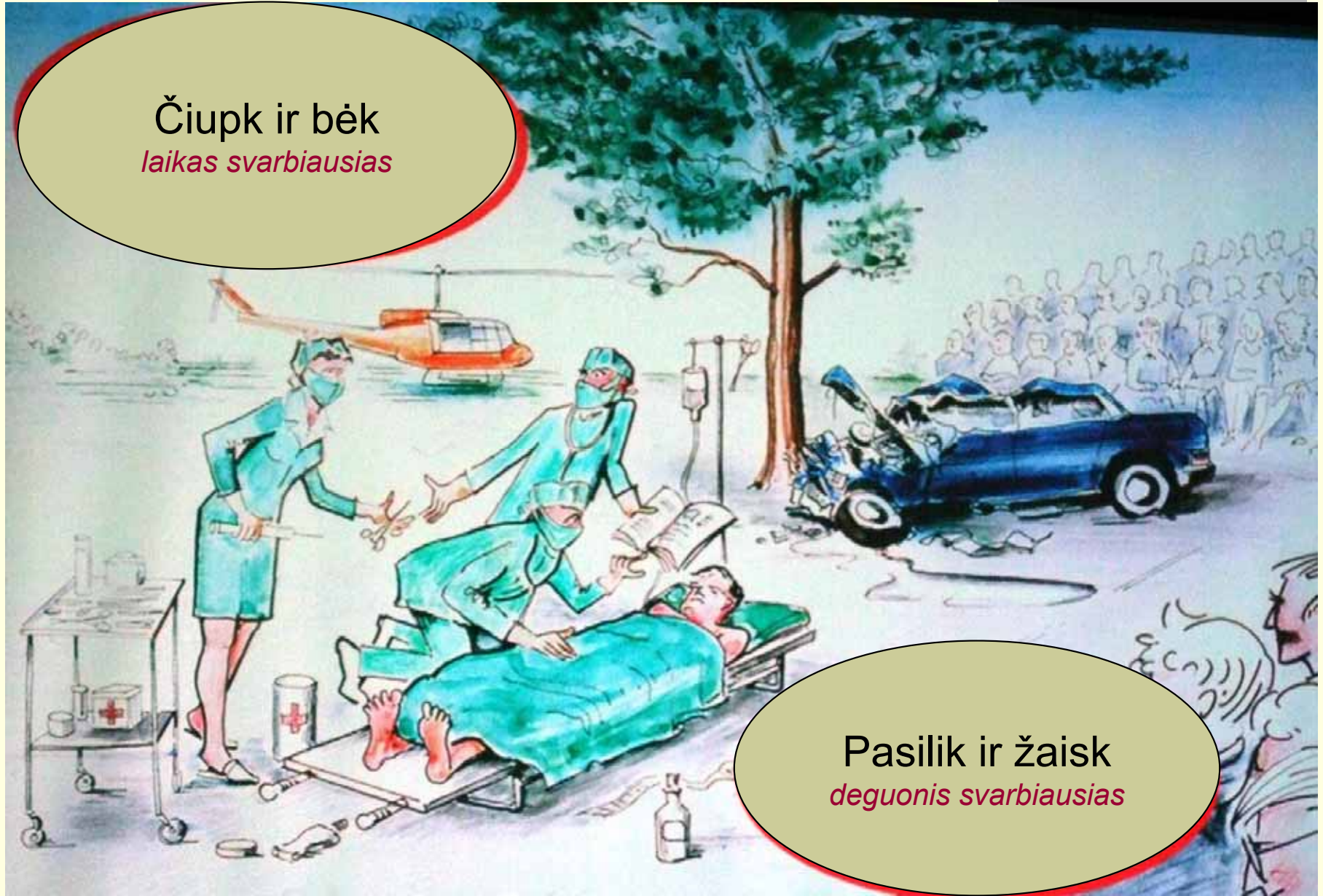
	Įvykio vietoje	Transportuojant
Nėra duomenų	15 (35%)	9 (21%)
Tėvai, seneliai	5	2
Gelbėtojai, policija, ugniagesiai	3	1
GMP gydytojas	18	27
GMP felčeris	1	4
Iš viso	43	43

-
- Iš negausių anketų duomenų sunku daryti išvadas apie skubios pagalbos teikimo apimtį, kokybę, savalaikiškumą ir prieinamumą

Gydyk ir bėk
deguonis, skysčiai, laikas

Hipoksemija, hipotenzija ⇒
antrinis smegenų pažeidimas

Čiupk ir bėk
laikas svarbiausias

Pasilik ir žaisk
deguonis svarbiausias

Išvada

- Nėra vieningos įvykių, jų aplinkybių, suteiktos pagalbos apimties, laiko ir trukmės dokumentacijos
- Nežinant aiškios esamos situacijos, sunku siūlyti racionalias priemones jai gerinti.
- Svarbu turėti traumų registrą
- Pagalbos savalaikiškumas ir kokybė:
  - Tarnybų koordinavimas
  - Būtina įranga
  - Pagalbos apimčių protokolai
  - Vieningos mokymo programos